

...

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.267/2020/8.

A Fővárosi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (Helység3, ., ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt felperes (Helység2, .. utca .) felperesnek a dr. Moskola Csaba ügyvéd (Helység1/4, ... utca .) által képviselt Zrt1. (Helység1/4, ... utca .) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2019. szeptember 20-án kelt 36.G.40.416/2019/11. számú ítéletével szemben a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, az államnak külön felhívásra 132.550 (százharminckétezer-ötszázötven) forint meg nem fizetett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint a felperes, mint adós 2007. október 16. napján magánszemélyek javára szóló kölcsönszerződés és opciós szerződés elnevezésű megállapodást (a továbbiakban: kölcsönszerződés) kötött az alperes jogelődjével, az Zrt2.-vel mint hitelezővel. A kölcsönszerződés I.5. pontja alapján a kölcsön jellege fix törlesztésű deviza alapú kölcsön, amelynek célja gépjármű megvásárlása. Az önrész 20 %-ot, azaz 690.000 forintot, a kölcsön összeg 2.760.000 forintot tett ki. A törlesztőrészek száma 72, a kölcsön devizaneme CHF. A felek az I.5. pontban meghatározták azt is, hogy a törlesztőrészek száma fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén változhat. A THM 19,1 %, az ügyleti kamat 16,38 %. A II.1. pont szerint a felek megállapodnak abban, hogy jelen kölcsönszerződés és opciós szerződés az általános szerződési feltételek, valamint a hitelező üzletszabályzata feltételeinek megfelelően a hitelező az I.5. pontban meghatározott kölcsönösszeget nyújtja az adósnak. A kölcsön fedezete az I.4. pontban meghatározott gépjármű. A II.3. pont értelmében az adós a kölcsön összege után hiteldíjat köteles fizetni a hitelezőnek. A hiteldíj a kölcsönösszeg után számított kamaton felül az I.5. pontban meghatározott folyósítási díjat, illetve a szerződés hatálybalépésének időpontjától a kölcsön folyósításáig terjedő időszakra felszámított, az ügyleti kamat mértékével megegyező rendelkezésre tartási díjat tartalmazza.

A IV.3. pont szerint az adós a jelen szerződés aláírásával tudomásul veszi a hitelező alábbi figyelemfelhívó tájékoztatását: A forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető deviza árfolyam, és kamat kockázat tudatos felvállalását jelenti a kölcsön devizanemétől függően a kölcsön teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére

vonatkozóan. Erre tekintettel a hitelező a jelen szerződéssel kapcsolatban az alábbi, piac által indukált kockázatokra hívja fel az adós figyelmét:

A kölcsön futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. További kockázatot jelent a változó kamatozású kölcsönkonstrukciók esetében, hogy a deviza árfolyamváltozástól függetlenül, a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak, és a változás akár a forint kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztő részletek összegét, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidjét. Ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti.

Az Általános Szerződés Feltételek (a továbbiakban: ÁSZF) III.7.2. pontja értelmében fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén az adós ugyan viseli a kölcsön alapjául szolgáló deviza árfolyamváltozásából, illetve az irányadó kamatláb változásából fakadó kockázatot, azonban az ezekből származó fizetési különbözet nem a törlesztőrészletekben kerül elszámolásra, hanem a kölcsönszerződés futamidejének végén az alábbiak szerint, kivéve a III.8. pontban meghatározott esetet.

A III.7.2.1. pont szerint a hitelező a jóváhagyási értesítőben meghatározott utolsó havi törlesztőrészlet esedékességét követő 15 napon belül értesítőt küld az adósnak. Az értesítőben feltüntetésre kerül az adós esedékes fix devizás korrekciójának egyenlege, az egyes változó kamatrészek kiszámítása során alkalmazott árfolyamok és kamatlábak összege.

Az ÁSZF III.1.3. pontja a fix törlesztésű deviza alapú kölcsönre vonatkozó definíciókat tartalmazza. Ügyleti kamat: a kölcsönszerződésben meghatározott kamat, amelyet az adós a tőke részen felül köteles megfizetni a fizetési értesítő alapján a hitelezőnek. Az ügyleti kamat csak az alapkamatot tartalmazza, a futamidő végén kiterhelésre kerülő változó kamatot nem.

Alap kamatrész: az induló irányadó kamatláb és a kamatfelár alapján meghatározott, a kölcsönszerződés megkötésekor rögzített összegű kamatrész.

Változó kamatrész: irányadó kamatláb változásához kötött kamatrész + forint és a kölcsön alapjául szolgáló deviza árfolyamváltozásához kötött kamatrész + az előző részlet továbbvitt kamata + forint kamat. A futamidő alatt felhalmozódott változó kamat a kölcsönszerződésben meghatározott futamidő végén kerül kiterhelésre. Az ügyleti kamat, valamint az ügyleti kamatláb mértéke nem lehet kisebb, mint nulla. A változó kamatrész összege az első törlesztési esedékesség esetén 0 forint.

Továbbvitt kamat: az egyes az egyes időszaki törlesztések alapján kiszámított változó kamatrészek forint kamatláb alapján számított kamatokkal növelt összege. A továbbvitt kamat teljes összege az eredeti futamidő lejártá után kerül érvényesítésre, mindaddig, amíg a továbbvitt kamat összege el nem éri a folyósított kölcsöntőke 15 százalékát.

Fix devizás korrekció: a szerződés eredeti futamidejének lejártát követően az utolsó törlesztő részlet megfizetését figyelembe véve fennálló továbbvitt kamat, az utolsó törlesztő részlethez kapcsolódó változó kamatrész és az ezen tételekre a forint kamatlábbal felszámított kamat összege.

Az ÁSZF III.2.2. pontja a fix törlesztésű deviza alapú kölcsön törlesztő részleteinek számítási módját tartalmazza.

[2] Felperes megváltoztatott keresetében az egyedi kölcsönszerződés I.5. pontjának „devizanem CHF”, valamint IV.3. és az ÁSZF III.7.2. pont érvénytelensége megállapítása mellett annak megállapítását kérte, hogy megilleti őt a jog, hogy a szerződésből kieső feltételek alapján nem kell árfolyam-különbözetet fizetnie és kérte alperest 1.656.905 forint megfizetésére kötelezni. Keresete jogalapját elsődlegesen a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésében, másodlagosan a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. § (1) és (4) bekezdésében határozta meg. Az egyedi szerződés I.5. pontjában a „devizanem CHF” és a IV.3. pont, valamint az ÁSZF III.7.2. pontja a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe ütközik, mert nem tartalmazzák az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre. A fenti feltételek az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján tisztességtelenek, mivel ezeknek az értelmezhetetlen szerződési feltételeknek a figyelembevételével terhelte ki alperes az árfolyam-különbözetet. Fenti feltételek torzítják a szerződés egyensúlyát alperes javára.

A kölcsönszerződés egyedi részének I.5. pontjában kikötött „devizanem CHF” rendelkezés nem világos, nem érthető szerződési feltétel. Ebből a rendelkezésből nem derül ki, hogy kizárólag őt terheli a devizaárfolyam változásából eredő minden teher. Ebből a feltételből nem derül ki számára az az információ sem, amelynek segítségével módjában áll a szerződés megkötésének előnyeit és hátrányait, valamint az ügyletből fakadó kockázatokat megítélni. A szerződés alapján nem megállapítható, hogy mennyi a devizában fennálló tartozása összege és a havi törlesztőrészletek összege devizában. Nem volt lehetősége annak ellenőrzésére, hogy a havi rendszerességgel kiterhelt, devizában nyilvántartott kölcsöntartozást milyen devizaárfolyamon számítja át az alperes. A szerződés aláírásakor a „devizanem CHF” szerződési feltétel átolvasásakor alappal gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós. Nem kapott tájékoztatást arról, hogy a kedvezőtlen változásnak nincs felső határa. A szerződés aláírásakor azt közölték vele, hogy az árfolyamkockázatnak nincs reális valószínűsége. Az árfolyamváltozás alakulásáról, maximális mértékéről téves tájékoztatást kapott. A szerződés megkötésekor nem hívták fel figyelmét arra, hogy az árfolyamváltozás korlátlan mértékben fogja őt terhelni. Hivatkozott a 6/2013. PJE határozatra, amely szerint az

árfolyamkockázatot alacsonyabb kamat ellenében vállalták az adósok. Jelen esetben ez nem állapítható meg, mivel az ügyleti kamat a szerződés szerint 16,38 %.

A támadott szerződési feltételeket az ÁSZF III.1.3. és III.2.2. pontok alapján kell értelmezni. Alperes felszámít 16,38 % mértékű ügyleti alapkamatot, amely változó mértékű. Alperes az alapkamaton felül az ÁSZF III.1.3., és III.2.2. pontjában további négyféle, úgynevezett változó kamatot is felszámít a futamidő alatt. A változó kamatrészként kiterhelt, bűjtatott árfolyam-különbözetnek a IV.3. pont alapján felszámított tisztességtelenségére hivatkozott. Kérte a bíróságot alperes felhívására arra, hogy mutassa ki, hogy a 7,59 % ügyleti alapkamaton kívül milyen irányadó kamatláb változásához kötött kamatrészt, árfolyamváltozáshoz kötött kamatrészt, továbbvitt kamatrészt, forint kamatot terhel ki. Kérte arra is felhívni alperest, hogy milyen szolgáltatást nyújt a 16,38 % ügyleti kamaton felül kért irányadó kamatláb változásához kötött kamatrész jogcímen, árfolyamváltozáshoz kötött kamatrész jogcímen, továbbvitt kamatrész jogcímen, forint kamat jogcímen. Az alperes valójában a változó kamatot terhel ki árfolyam-különbözetként. Kamatként árfolyam-különbözet nem számítható fel. Ebből a szempontból az egyedi rész IV.3. pontja tisztességtelen.

Hivatkozott a 93/13. és a 2008/48. EK irányelvekre, amelyek alapján a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az, hogy a szerződéskötést megelőzően a szerződési feltételeket és szerződéskötés körülményeit a fogyasztó megismerhesse. A 2008/48. EK irányelv (24) bekezdése, valamint 5. cikke szerint a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni, hogy megalapozottan tudjon dönteni a szerződés várható következményeiről, fel tudja mérni a kötelezettséggel járó kockázatot és annak hatásait. Alperes nem ennek a követelménynek megfelelően járt el, mivel a szerződés megkötését megelőzően, valamint a szerződéskötés során sem kapott tájékoztatást a kockázatokról, nem ismerhette meg az árfolyamváltozás hatását a törlesztőrészletekre. Nem felel meg a szerződés a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozatban foglalt követelményeknek sem. Alperes az árfolyam-különbözetet egyoldalúan változtatott, úgynevezett változó kamatban érvényesíti. A DH1 törvény 4. §-a kifejezetten tiltja alperes egyoldalú szerződés módosítását.

Jogkövetkezmények tekintetében megjegyezte, hogy alperes irányába 2.760.000 forint megfizetésére volt köteles 16,38 % kamattal, amely összesen 4.377.385 forint. Alperesnek 6.034.290 forintot fizetett meg, így az érvénytelen szerződési feltételek nélkül alperes 1.656.905 forint kiadására köteles.

[3] Az alperes a kereset elutasítását és felperes marasztalását kérte perköltségeiben. Hangsúlyozta, a felek a peres eljárás megindulása előtt elszámoltak egymással. Felperes keresete benyújtása előtt egyszer sem kérdőjelezte meg a szerződés rendelkezéseit. A jóváhagyási értesítő egyértelműen utal több helyen is a deviza alapúságra, figyelmeztet továbbá az árfolyam hatására is. Hivatkozott a kölcsönszerződés I.5., I.7., valamint IV.3. pontjára. A kölcsönszerződés IV.3. pontja, valamint a jóváhagyási értesítő egyértelmű információt adott az árfolyamváltozás lehetséges bekövetkeztéről, valamint arról a tényről, hogy a törlesztőrészleteket az árfolyamváltozás befolyásolja. A IV.3. pont nem a kamat

mértékének, vagy számítási módjának meghatározását rögzíti. Felperes a szerződés megkötését megelőzően abban a helyzetben volt, hogy áttanulmányozhatta a szerződést, mivel azt rendben lévőnek találta, alá is írta. Egy pénzügyi intézménynek nem kellett arról nyilatkoznia, hogy a hosszabb távra kötött szerződés ideje alatt mi lehet az árfolyamváltozás felső határa. Ilyen tájékoztatási kötelezettsége azért sincs, mert az árfolyam emelkedésének, csökkenésének nincs pontosan előre látható, kiszámítható mértéke. A Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésével összefüggésben megjegyezte, hogy kockázatfeltáró nyilatkozatot nem kellett külön okiratba foglalni, azt elegendő volt beépíteni a szerződésbe. Ez a tájékoztatás jelenik meg a kölcsönszerződés IV.3. pontjában. Ezt a tájékoztatást nem lehet úgy értelmezni, hogy felperest az árfolyamkockázat csak korlátozottan terhelné, illetve annak nincs felső korlátja. Álláspontja szerint a felperes 2019. május 18-i keltezésű beadványa keresetmódosításnak minősül, amelyhez nem járul hozzá.

Az ÁSZF III.1.1., III.1.3., III.2.2., III.3. pontja egyértelműen meghatározzák az ügyleti kamat, alapkamat, változó kamat, továbbvitt kamat, fix devizás korrekció fogalmát, számítási módját, árfolyamok meghatározását, fogalmát. Az ÁSZF-ben meghatározták a kamat megbontását, valamint azt is, hogy a kamatot alkotó alapkamat és változó kamat tartalmát miként állapítják meg. A szerződéskötés időpontjában a változó kamat mértéke nulla forint. A második, valamint azt követő részletek során pedig annak mértéke olyan tételektől függ, melyek változása, illetve a változás mértéke előre nem meghatározható, adott esetben pedig a változás mértéke nulla forint, vagy negatív előjelű. A változó tényezők egyike az irányadó kamatláb mértéke, azaz a CHF LIBOR kamatláb, a másik tényező az árfolyamváltozás mértéke. A felek megállapodtak abban is, hogy az árfolyamváltozás esetleges következményei a változó kamatban kerülnek kiterhelésre. A kamat tehát úgy van összefüggésben az árfolyamkockázattal, hogy a változó kamat mértékét az árfolyamváltozás hatásai befolyásolták, annak mértékét csökkentették, vagy növelték. Felperes tehát a változó kamat számaiban viselte ezt a kockázatot. Az ÁSZF III.1.3. pontja, III.2.2. pontja, III.3. pontja tartalmaz erre vonatkozó rendelkezéseket. Adott esetben, ha az irányadó kamatláb mértéke nem változik, azaz a CHF LIBOR változatlan marad, továbbá árfolyamváltozás sem következik be, a változó kamat mértéke továbbra is nulla forint. Amennyiben a változások negatív irányúak, úgy a változó kamat mértéke negatív összeg lesz. A változó kamat meghatározása a változó tényezőknek köszönhetően fogalmilag kizárt. Ez a körülmény nem eredményezheti azt, hogy olyan kamattételeket terhelt volna ki felperes számára, amelyben nem állapodtak meg. A futamidő során a változó kamatot az alábbi tételekre osztotta fel: kamatláb változásából eredő kamat, árfolyamváltozásból eredő kamat, kamat, forint kamat. Az alapkamat és a változó kamat az alperesi szolgáltatás ellenértéke volt. A változó kamat mozgása nem minősül egyoldalú kamatemelésnek.

[4] Az elsőfokú bíróság a 2019. szeptember 20-án kelt 36.G.40.416/2019/11. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 82.800 forint perköltséget, valamint az államnak külön felhívásra 99.400 forint feljegyzett illetéket. Az elsőfokú bíróság a Hpt. 203. § (6) bekezdése, (7) bekezdés a) pontja, az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdése felhívása után rögzítette, a keresettel támadott szerződéses feltételek a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében meghatározott követelményeket teljesítik. Ismertetik az adóst terhelő árfolyamkockázatot, valamint az árfolyam-kockázat hatását a törlesztőrészletekre. Nem minősülnek tisztességtelennek a keresettel támadott szerződési

feltételek. A perbeli esetben a kölcsönszerződés IV.3. pontja tartalmazott tájékoztatást az árfolyamkockázat tartalmáról. A fenti okiratból egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára érthetőnek és világosnak kellett lennie annak a ténynek, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, amely jelentős kockázatot hordoz magában. A jelentős kockázat azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek emelkedésével jár együtt. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás kifejezetten rögzítette, hogy a kölcsön futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzet változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészek forintban számított összege, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. Az alperes tehát egyértelművé tette a felperes számára azt, hogy jelentős kockázata van a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésének, valamint azt is, hogy a forint gyengülése esetén milyen következményekkel kell számolnia a felperesnek. A tájékoztatásban nincs utalás arra, hogy egy meghatározott mérték feletti árfolyamváltozás esetén a felperesnek nem kell viselnie a kockázatokat. A nyilatkozatból tehát a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján az a következtetés vonható le egy átlagosan figyelmes és körültekintő fogyasztó számára, hogy a kockázatvállalásnak nincsen felső határa. A bíróság megítélése szerint a kockázatvállalás korlátlanságát a hitelnyújtónak nem kell szó szerint feltüntetnie az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatóban. Elegendő az, ha a tájékoztatás értelmezése alapján egyértelmű, hogy a kockázatot teljes mértékben az adós viseli. Perbeli esetben a felperes előtt az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás áttekintését követően ismertnek kellett lennie annak, hogy az árfolyamkockázat egy ténylegesen fennálló kockázat, amely teljes mértékben őt terheli. Mindezek alapján a felperesnek rálátással kellett rendelkeznie arra, hogy már a legkisebb árfolyamváltozás is befolyásolja fizetési kötelezettségét. Az elsőfokú bíróság szükségesnek ítélte meg felperes személyes meghallgatását is, de a felperes sem a 2018. február 23. napjára, sem pedig a 2019. szeptember 6. napjára kitűzött tárgyaláson nem jelent meg szabályszerű idézés ellenére, ezért a felperes személyes meghallgatásának foganatosítása nélkül, a rendelkezésére álló adatok alapján döntött abban a kérdésben, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás mennyire lehetett érthető, vagy világos felperes számára. Az elsőfokú bíróság nem tudta a felperest abban a kérdésben meghallgatni, hogy mennyi idő állt rendelkezésére a szerződés áttekintésére, kapott-e szerződéstervezetet a szerződés aláírása előtt, ezért az erre való felperesi hivatkozást is felperes személyes meghallgatása nélkül döntötte el. A 93/13. EK irányelv és a 2008/48. EK irányelv rendelkezéseiből nem vezethető le olyan értelmezés, hogy önmagában a szerződéstervezet átadásának elmaradása a szerződés érvénytelenségét eredményezi. A nem megfelelő, szerződéskötés előtt történő tájékoztatás megállapításához többfeltételes elem megjelölése szükséges a felperes részéről, amelyben konkrétan meghatározza azt az okot, amely ok akadályozta, zavarta őt a szerződéses rendelkezések tanulmányozásában. Szükséges az is, hogy a zavaró, akadályozó ok felmerülését az alperes idézze elő azzal például, hogy indokolatlanul kevés időt hagy a szerződés áttanulmányozására. A felperes azonban ilyen okot megjelölni és bizonyítani nem tudott a peres eljárás során. A támadott kikötések tisztességtelenségét a C-51/17. számú előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélet ismeretében sem lehet megállapítani. A tájékoztatás nem korlátozódik csupán az alaki, nyelvtani érthetőségre. Az alperes kitért ugyanis a tájékoztatásában arra, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészek és tőke növekedésével jár együtt. Felhívta arra is a figyelmet, hogy a forint leértékelődése a teljes tőketartozást növeli. Tájékoztatta arról is a felperest, hogy ezt a kockázatot kizárólag az adós viseli. Egy átlagosan körültekintő fogyasztónak ebből a tájékoztatásból értenie kellett azt, hogy egy számára kedvezőtlen árfolyamváltozás gazdasági következménye az, hogy növeli a hitelszerződésből eredő fizetési

kötelezettségeit, mivel emelkedik a törlesztőrészlet és a tőketartozás forintban kifejezett összege is. Az Európai Unió Bíróságának megállapítása szerint a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse. A rendelkezésre álló adatok alapján nem merült fel olyan tény, körülmény, amely szerint a szerződési feltételek megismerését a szerződés aláírása előtt valamely körülmény megnehezítette volna. A bíróság ezért abból indult ki, hogy a felperesnek megvolt a lehetősége áttanulmányozni a szerződést annak aláírása előtt, valamint kérdéseket feltenni a hitel ügyintézőjének. Az alperes nem idézett elő olyan helyzetet, amely a szerződéskötés következményeinek megismerését nehezítette volna. A felperes tehát a szerződés megkötése előtt olyan helyzetbe került, amelynek alapján el tudta dönteni azt, kíván-e szerződéses kapcsolatba lépni az alperessel. Nem értett egyet az alperesnek azzal az érvelésével, hogy a 2019. május 18-án kelt felperesi beadvány keresetváltoztatásnak minősül, mivel abban a felperes határozott keresetét nem változtatta meg, viszont keresete jogi indokait kibővítette azzal, hogy az árfolyam-különbözet felperesre terhelését az ÁSZF III.1.3. és III.2.2. pontjában foglaltak alapján is vizsgálni kell. A bíróság ezért állást foglalt abban a kérdésben is, hogy az ezekben a pontokban foglaltak alapján meg lehet-e állapítani az árfolyamkülönbözet felperesre történő telepítésének érvénytelenségét. Az ÁSZF III.1.3. pontjának ügyleti kamatra vonatkozó meghatározása szerint az ügyleti kamat kizárólag az alapkamatot tartalmazza, a futamidő végén kiterhelésre kerülő változó kamatot nem. A változó kamatrész definíciója értelmében a változó kamatrész magában foglalja többek között az irányadó kamatláb változásához, valamint az árfolyamváltozáshoz kötött kamatot. A fenti szabályok alapján helytálló az alperesnek arra vonatkozó előadása, hogy a változó kamat mozgása nem minősül egyoldalú kamatemelésnek. A felek a változó kamat kikötésével valójában abban állapodtak meg, hogy az árfolyam mozgásából eredő árfolyam-különbözetet az alperes ilyen módon fogja kiterhelni felperesre. Elszámolástechnikai jellegű kérdésnek minősíthető az, hogy a ténylegesen felmerülő árfolyam-különbözetet alperes árfolyam-különbözet elnevezéssel, vagy változó kamat elnevezéssel terheli ki a felperesre. Az árfolyam-különbözet felszámításának jogszerűségét nem befolyásolja az a körülmény, hogy esetleg változó kamat elnevezéssel köteles felperes azt megfizetni. Jelentősen kizárólag az rendelkezik, hogy alperes a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciójában rejlő veszélyekről érthető, világos tájékoztatást adott-e felperesnek. Ez utóbbi körülmény megtörténtét pedig a kölcsönszerződés IV.3. pontja bizonyítja.

[5] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen az ítéletet megváltoztatását és közbenső ítélettel annak megállapítását kérte, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó egyedi szerződés 5. pontja: Devizanem: CHF,- a IV.3. pontja és az ÁSZF III.7.2. pontja érvénytelensége miatt a teljes szerződés érvényessége megdőlt, és megilleti az adóst az a jog, hogy ne kelljen árfolyam-különbözetet fizetni. Ezt meghaladóan a Kúria módszertanának megfelelő elszámolás érdekében az ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Másodlagosan az ítéletet hatályon kívül helyezését kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság nem bírálta el a kereseti kérelmeket és annak mellőzését sem indokolta. Keresetében nem az elnevezést kifogásolta, így azt, hogy változó kamat elnevezéssel köteles megfizetni az árfolyam-különbözetet, hanem azt, hogy alperes valójában a CHF/HUF árfolyam-emelkedéséhez igazodóan kamatot kér és kiterhel. Ebben a feleknek a Hpt. 210. § (1)-(2) bekezdésben előre meg kell állapodni és ezt csak a felek szerződési akarata befolyásolhatja nem az árfolyam-ingadozása, mely egy külső objektív tényező, melyre a feleknek nincs ráhatása. A változó kamat meghatározása a

szerződő felek szerződési akaratától függhet kizárólag. Nem az elnevezés a tisztességtelen, hanem az, hogy alperes ténylegesen haszonként (kamatként) szedi be az árfolyam-különbözetet, mely mindenképpen tisztességtelenné teszi az ítéletben írt IV.3. pontot. A szerződés megkötésekor nem fogta fel az egyedi szerződés IV.3. pontja és az ÁSZF.III.1.3. pontja közötti kapcsolatot, és azt, hogy további kérdéseket kellene feltenni azért, hogy megértse, kamatként kell árfolyam-különbözetet fizetni. Az elsőfokú bíróságnak azt kell(ett) volna megvizsgálni, ha érvényes is az egyedi szerződés IV.3. pontja, a szerződések összes feltételeiből megállapítható-e, hogy árfolyam-különbözet megfizetésére folyamatosan emelkedő „ún. változó kamat” jogcímén köteles. Azt kell megállapítani, hogy a IV.3. pontban rögzített árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel alapján követelheti-e alperes ún. változó kamat jogcímén árfolyam-különbözet megfizetésének a teljesítését annak ellenére, hogy ennek a négyféle kamat-gyűjtőfogalomként rögzített továbbvitt kamatnak az éves százalékos mértékét elmulasztotta feltüntetni a szerződésükben. A IV.3. pont tisztességtelenségét csak az ÁSZF III.1.3., III.2.2. pontok alapján kell és lehet megvizsgálni. Alperes felszámít 16.38 % ügyleti alapkamatot, amiben a szerződés megkötésekor megállapodtak, ez változó mértékű. Az alperes által előadottan az alapkamaton felül az ÁSZF III.1.3. és III.2.2. pontban további négyféle ún. változó kamatot is felszámított a szerződésünk futamideje alatt, amelyre nem volt szerződési megállapodásunk. Keresetében és fellebbezésében ennek a változó kamatrészként kiterhelt, bujtatott árfolyam-különbözetnek a IV.3. pont alapján felszámított tisztességtelenségére hivatkozik. Alperes köteles lett volna arról tájékoztatni, hogy a szerződés változó kamatát a folyamatosan emelkedő árfolyam-különbözethez igazítja. Alperes nem hívhatja kamatnak az árfolyam emelkedést és nem terhelheti ki kamatként az objektív, és külső tényezőktől függő árfolyamváltozást. Alperes előtt nem ismert olyan jogszabály, amely tiltja, hogy az árfolyam-különbözet mértéke kamatban kerüljön érvényesítésre. A szerződéskötéskor hatályos Hpt. 210. §-a rögzíti, hogy a feleknek egy pénzügyi szolgáltatási szerződés megkötésekor milyen feltételekben kötelező megállapodni. Ezek olyan belső, szubjektív tényezők, szerződési elemek, melyeknek a szerződésben történő rögzítése kötelező. Az árfolyam-emelkedés külső és objektív tényező, melyet nem lehet kiterhelni a tőke után fizetendő haszonban, kamatban. Alperes a fenti tényállításával valójában elismerte, hogy a kölcsön tőkéje után haszonként veszi el a folyamatosan emelkedő árfolyam-különbözetet, mert az kamatban megjelenő haszna, ami 16,38 %-kal szemben 110 %. Tisztességtelen alperes árfolyamváltozásra vonatkozó tájékoztatása, mert abból nem derül ki, hogy kamatként fogja a kölcsön tőke után felszámítani az árfolyam emelkedést. Az rHpt. 213. §-a pedig azt rögzíti, hogy mikor semmis egy szerződés, így ha nem kerül benne feltüntetésre a felek megállapodásában rögzített kamat éves százalékos mértéke, az nemcsak tisztességtelen, hanem jogszabályba ütközően is semmis. A Kúria Konzultációs Testületének az állásfoglalására hivatkozva állította, hogy nem terheli a jogügylet árfolyamváltozásának a terhe, mert a szerződésből nem volt az érthető, hogy a változó kamatra vonatkozó szöveg bonyolultsága folytán nem ismerhette fel az egyes rendelkezések összefüggéseit, jelentőségüket, vagyis azt a körülményt, hogy további tájékoztatásra lenne szüksége. Az elsőfokú bíróság egyáltalán nem folytatott le semmilyen bizonyítási eljárást, az előterjesztett bizonyítási indítványok mellőzését nem indokolta az ítéletében. Az elsőfokú bíróság a saját nyelvtani értelmezése alapján vizsgálta meg a keresettel támadott IV.3. pontját, azonban e körben a szerződéskötés körülményeit nem tárta fel és az rPp. 3. § (3) bekezdése alapján kötelező tájékoztatást is elmulasztotta kiosztani. Azt kellett volna elbírálni, hogy a pénzügyi intézmény kiterhelhet-e árfolyam-különbözetet folyamatosan emelkedő kamatban, melynek mértékében a szerződés megkötésekor nem állapodtunk meg. Az ítélet megsértette az rPp. 164. § (4) bekezdését, az rPp. 3. § (3) bekezdését és a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontját és a DH1 törvény 4. §-át. A 2/2014. PJE határozatra hivatkozva előadta, hogy ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő

tájékoztatást, vagy annak elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, annak következtében a szerződés részlegesen érvénytelen. A Hpt. 203. § (6) bekezdése alapján a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot és annak tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A (7) bekezdése a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaként írta elő az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő-részletre. A szerződés devizanem: svájci frank szerződés IV.3. pont és az ÁSZF.III.7.2., III.1.1., és a III.1.3. és III.2.2. pontja ennek nem felel meg. A szerződés IV.3. pontja tartalmilag nem elégíti ki az alperestől, mint professzionális pénzügyi intézménytől elvárható tájékoztatással szemben támasztott tartalmi követelményeket, ezért nem átlátható és nem érthető a számára. A szerződés IV.3. pontjában meghatározott fokozott kockázattól eltérően a gépjármű-kereskedés ellentétes tájékoztatást adott, amikor arról tájékoztatta, hogy az elmúlt években nem volt nagy árfolyammozgás, így az árfolyamváltozásban rejlő kockázatot elbagatellizálta. A szerződés megkötésekor nem került olyan helyzetbe, hogy megalapozottan tudjon dönteni az árfolyamkockázat és az azzal járó szerződéses kötelezettségvállalás tekintetében nem kapott megfelelő és objektív tájékoztatást arról, hogy a kizárólag általa vállalt kockázat azt jelenti, hogy a törlesztő-részlet többszörösére emelkedhet és ennek nincs felső határa. A szerződés IV.3. pontjában rögzített tájékoztatás önmagában, külön figyelemfelhívás és tájékoztatás nélkül sem alkalmas arra, hogy az abban írt fokozott veszélyre a fogyasztó figyelmét felhívja. A szerződési feltételek tisztességtelenek amiatt is, mert ezen értelmezhetetlen szerződési feltételek alapján terheli ki alperes az árfolyam-különbözetet és eltorzítja a szerződéses egyensúlyt alperes javára. Az ítéletben elbírált szerződés IV.3. pontja, de az el sem bíralt devizanem: svájci frank, az ÁSZF.III. 7.2., III.1.3. és a III.2.2. pontja a C-51/2017. EUB ítéletben írt feltételeknek nem felel meg. Nem tartalmazza ez az okirat azt, hogy forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő-részletekre gyakorolt hatását. Nem tartalmazza azt sem, hogy gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a szerződés teljesítése. Nem kellő időben kapta meg a szerződést, így nem volt arra lehetősége, hogy alaposan át tudja értékelni a kockázatokat.

Képtelen volt felismerni, hogy a forint leértékelődése milyen gazdasági következményekkel jár a pénzügyi kötelezettségei teljesíthetősége tekintetében.

[6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és felperes perköltségben marasztalását kérte. Előadta, az elsőfokú bíróság ítélete kiterjedt felperes keresetmódosításában megjelölt valamennyi kereseti kérelmére. Felperes az elsőfokú eljárás során nem bizonyította az általa előadottakat. A szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak, felperes az elsőfokú eljárás során meg sem említette a hivatkozott jogszabályi rendelkezést. A szerződés tartalma, valamint a szerződéskötés körülményei egyértelműen megfeleltek a felperes által hivatkozott az Európai Unió Bírósága által hozott C-51/17. számú ítéletben rögzítetteknek. A szerződésből egyértelműen felismerhető volt mind az árfolyamváltozásból eredő kockázat, mind a pénzpiaci kamatok kockázata, továbbá az is, hogy nincs felső határ ezek tekintetben, a változás akár jelentős is lehet. Ahogy azt az irányadó jogszabályi rendelkezések és elsőfokú bíróság ítélete is tartalmazta, írásban kellett elegendő tájékoztatási kötelezettségének. Erre sor került, a tájékoztatás tartalma pedig kellően részletes és érthető volt ahhoz, hogy felperes felismerhesse, a futamidő során az

árfolyamváltozások esetlegességéből, valamint a pénzpiaci kamatok változásaiból fakadó fizetési kötelezettség őt fogja terhelni. A kölcsönszerződés és opciós szerződés vonatkozó része IV.3. pontjában foglalt tájékoztatás egyértelműen alkalmas volt arra, hogy felperes a kockázatok ismeretében, annak gazdasági következményeit megértve döntsön a szerződés megkötéséről. Az nem csupán az árfolyamváltozás esetleges negatív hatásaira hívta fel a figyelmet, de tájékoztatott a pénzpiaci kamatok esetleges negatív hatásainak lehetőségéről is. Felperes nyilatkozatot a szerződéskötés körülményei tekintetében az eljárás során nem tett, és nem merült fel olyan körülmény, hogy alperes, vagy a képviselőjében eljáró ügynök, illetve az ügynök képviselője szóban olyan nyilatkozatot tett volna, mely lerontotta volna a részletes alperesi írásbeli tájékoztatást. Ami szerződés jellegét és a változó kamat kérdését illeti, a felek fix törlesztésű deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek egymással. A felek az ÁSZF rendelkezéseiben meghatározták a kamat megbontását, valamint azt is, hogy a kamatot alkotó alapkamat és változó kamat tartalmát miként határozzák meg. A peres felek rögzítették azt, hogy a szerződéskötés időpontjában a változó kamat mértéke 0 forint, a második és az azt követő részletek során pedig annak mértéke olyan tételektől függ, melyek változása, illetve a változás mértéke előre nem meghatározható, adott esetben pedig a változás mértéke 0 forint, vagy negatív előjelű. A változó tényezők egyike az irányadó kamatláb mértéke (azaz az irányadó CHF LIBOR kamatláb), míg a másik tényező az árfolyamváltozás mértéke. A peres felek megállapodtak abban is, hogy az árfolyamváltozás esetleges következményei a változó kamatban kerülnek kiterhelésre. Másképp megfogalmazva: A felek a változó kamat kikötésével abban állapodtak meg, hogy az árfolyam mozgásából eredő árfolyam-különbözetet és a pénzpiaci kamatok változását az alperes ilyen módon fogja kiterhelni felperesre. A kamat tehát úgy függ össze az árfolyamváltozás esetlegességével és az árfolyamkockázattal, hogy a változó kamat mértékét az árfolyamváltozás hatásai (is) befolyásolták, annak méretét csökkentették, vagy növelték. Felperes tehát - a peres felek megállapodása alapján - a változó kamat számaiban viselte ezt a kockázatot. Álláspontja szerint egyszerűen csak elszámolás-technikai kérdés az, hogy a ténylegesen felmerülő árfolyam-különbözetet és a pénzpiaci kamatok változásainak hatásait árfolyam-különbözet elnevezéssel, vagy változó kamat elnevezéssel, vagy milyen más elnevezéssel terhelte ki a felperesre. Az árfolyam-különbözet felszámításának jogszerűségét nem befolyásolja, nem befolyásolhatja az a körülmény, hogy azt felperes változó kamat elnevezéssel volt köteles megfizetni. Az alapvető jelentőségű kérdések tekintetében világos, átlátható tájékoztatást nyújtott. Az, hogy az elszámolás módja, mikéntje az ÁSZF mely rendelkezésein alapulva, milyen pénzügyi technikával, milyen definíciók, fogalmak meghatározásával történik, a világosság megítélése szempontjából, a per tárgyát képező kikötés átláthatóságának, közérthetőségének, világosságának megítélése szempontjából irreleváns. Jelentősége kizárólag annak van, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés konstrukciójában rejlő veszélyekről érthető, világos tájékoztatást adott-e felperesnek, vagy sem. Felperes 2015. február 17-i keltezéssel terjesztette elő kereseti követelését, elsődleges kereseti kérelme szerint a teljes kölcsönszerződés semmisségére vonatkozóan, az rPtk. 217. §-a alapján, valamint a Hpt. 213. § (1) bekezdése a), b), d) és e) pontjai alapján, míg másodlagos kérelme szerint a tisztességtelenségre hivatkozva az rPtk. 209. §-a figyelembevételével. Felperes a 2017. augusztus 14-i beadványában keresetváltoztatást terjesztett elő azzal, hogy nem hivatkozik a teljes szerződés tartalmi okból történő érvénytelenségére, valamint az alaki okból történő érvénytelenségre. A kereseti kérelem „az egyedi szerződés 5. pontja „devizanem CHF” és a IV.3. és az ÁSZF III. 7.2. pontja érvénytelenségének” megállapítására irányult. Felperes 2019. május 18-i keltezéssel megismételte kereseti kérelmét azzal a kiegészítéssel, hogy a kölcsönszerződés és opciós szerződés IV.3. pontja tisztességtelenségének vizsgálata csak az ÁSZF III.1.3., III.2.2. pontjaival egyetemben lehetséges. Tény, hogy felperes beadványában szó szerint ugyan nem kérte az ÁSZF III.1.3., III.2.2. pontjai

érvénytelenségének megállapítását, a szövegkörnyezet, a mondatok összekapcsolása, az összefüggések tálalása továbbra is egyértelműen keresetváltoztatást jelentenek. Felperes a fellebbezésében fenntartotta az elsőfokú eljárás során képviselt álláspontját, a kifogásolt szerződéspontokat pedig tovább bővítette: megjelent az ÁSZF III.1.1. pontja is a felsorolásban. Ami az eredetileg kifogásolt szerződéspontot illeti, felperes a III.7.2. szerződéspont érvénytelenségének megállapítását kérte. Ez a szerződéspont azonban csupán azt rögzíti, hogy a fix jelleg okán felperes nem a futamidő során, hanem annak végén viseli az esetleges árfolyamváltozásból és pénzüpiaci kamatok esetleges változásaiból eredő kockázatot. Felperes az elsőfokú eljárás során lényegében nem adta annak a magyarázatát, hogy ez a szerződéses kitétel miért lenne tisztességtelen. Az árfolyamváltozás, valamint a pénzüpiaci kamatok hatásai nem csupán negatív, hanem pozitív hatásúak is lehetnek. Ahogy a 2019. június 26-i keltezésű beadványában levezette (az adatokat pedig felperes nem kifogásolta), az árfolyamváltozás hatása két esetben is csökkentette, míg a pénzüpiaci kamatok hatásai többségében csökkentették a futamidő végén kiterhelendő összeget. Nem látható az, mikor és hol jelenik meg a megfogalmazásban a tisztességtelenség, az egyoldalú felperesi hátrány, vagy a nem érthető szerződési feltétel. Felperes az elsőfokú eljárás során nem tudta megjelölni és alátámasztani azt, mikor és hol jelenik meg a kifogásolt szerződéspont megfogalmazásban a tisztességtelenség, az egyoldalú fogyasztói hátrány, vagy a nem érthető szerződési feltétel. Álláspontja szerint felperes egy számítási módszerről kívánja megállapíttatni azt, hogy tisztességtelen, mégpedig úgy, hogy az alkalmazott módszer elemeit sem alperes, sem felperes nem tudja befolyásolni. A változó kamatot befolyásoló tényezők függetlenek voltak alperestől, nincs nyoma a szerződésben egyoldalúan kikötött előnynek, melynek tisztességtelenségét meg lehetne állapítani. A 2014. évi XL. törvény 37. § (1) bekezdése értelmében felperes keresetében az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessége, vagy határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának az alkalmazását kérhette volna. Az elsőfokú bíróságnak már ennek hiányában is el kellett volna utasítania a keresetet.

[7] A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan.

[8] Lényeges eljárási szabálysértés, továbbá terjedelmes bizonyítási eljárás lefolytatása, az eljárás megismétlése szükségességének hiányában az ítélet hatályon kívül helyezésének és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasításának Pp. 252. § (2) és (3) bekezdésében írt eljárási feltételei nem állnak fenn (1/2014.(VI.30.) PK vélemény 1., 3. pont).

[9] Az elsőfokú bíróság érdemi döntése helytálló, a Fővárosi Ítéltábla annak indokaival egyetértett.

[10] Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ítélete 39. pontjában kifejtette, hogy a 13/93 EGK Irányelv (Irányelv) által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig információs szintje tekintetében, amely helyzet az eladó vagy szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételek elfogadásához vezet, anélkül, hogy a fogyasztó befolyásolni tudná ezek tartalmát. A 40. pontja szerint e hátrányos helyzetre tekintettel az Irányelv olyan rendszer létrehozatalára kötelezi a tagállamokat, amely biztosítja, hogy minden, egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel vizsgálható legyen az esetlegesen tisztességtelen jellegének megítélése céljából.

[11] A szerződő felek között fennálló információs egyensúlytalansági helyzetre tekintettel a fentiek szerint irányadó, a szerződéskötéskor hatályban volt, ezért alkalmazandó a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) az rPtk. 205. § (3) bekezdésében foglaltakat meghaladó tájékoztatási kötelezettséget írt elő a pénzintézet számára a deviza alapú kölcsönszerződésből a fogyasztóra háruló kockázatot illetően.

[12] A Hpt. 203. § (6) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, illetőleg ingatlanra kikötött vételi jogot tartalmaz, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A (7) bekezdés a) pontja szerint a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

[13] A fentiekből nem következik, hogy a szerződésből eredő árfolyamkockázatról való tájékoztatásnak külön, a szerződő fogyasztó által aláírt, kizárólag a kockázatfeltárást tartalmazó dokumentumban kell megtörténnie; ennek eleget tehet az aláírt szerződés szövegében foglalt tájékoztatás is, avagy olyan, egyéb okirat aláírása, amelyben a fogyasztó elismeri a részére adott tájékoztatás megtörténtét.

[14] A szerződéskötéskor hatályban volt, ezért a jelen perben még alkalmazandó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (4) bekezdés akként rendelkezik, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre.

[15] A Kúria a bíróságokra az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése értelmében kötelező 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában akként ad iránymutatást, hogy a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható.

A jogegységi határozat a III/1. pontja ugyanakkor kifejti, hogy az Irányelv által követett célnak a magyar jogba már átültetett jogszabályi rendelkezések vonatkozásában is érvényesülnie kell; így érvényre kell jutnia azon elvnek, hogy a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető.

[16] Ennek figyelembevételével pedig az rPtk. 209. § hatályban volt (4) bekezdése akként értelmezendő, hogy az ilyen rendelkezés tisztességtelensége vizsgálható és az megállapítható, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető.

[17] Ennek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta a főszolgáltatás körébe eső, az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességességét.

[18] A Fővárosi Ítéltáblának ezt követően azt kellett vizsgálnia, hogy a támadott kikötések vonatkozásában a felperes részére nyújtott árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelt-e a jogszabályi rendelkezéseknek, az Európai Unió Bírósága ítéleteiben foglaltaknak vagy sem.

[19] A 2/2014. Polgári jogegységi határozat III/1. pontja alapvető jelentőségüként utal az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletben kifejtett azon követelményre, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés összes feltételének megismerésére (67. pont), és a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére (70. pont). A fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az "általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó" (74. pont). Annak megítélése során pedig, hogy az ekként értelmezett fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyam változás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is, a releváns ténybeli elemek összességére tekintettel kell megállapítani, vagyis ebből a szempontból nemcsak a szerződés tartalmának, szövegének van jelentősége (74. pont). Amennyiben az árfolyamkockázat korlátlan viselésének szerződési rendelkezése a fogyasztó számára a pénzügyi intézménynek felróható okból nem volt világosan felismerhető, illetve érthető, fennállnak a szerződés tisztességtelensége megállapításának a feltételei.

[20] Az Európai Unió Bíróságának C-51/17. számú ítéletének 78. pontja összefoglaló jelleggel rögzíti, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy alaki, nyelvtani és tartalmi szempontból egyaránt megfelelő tájékoztatást adjanak a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztónak értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit is.

[21] A Kúria devizahiteles ügyek jogalkalmazási kérdéseit vizsgáló Konzultációs Testülete 2019. április 10-i üléséről felvett emlékeztető szerint a Kúria a C-51/17. számú Európai Bírósági ítélet értelmezése után fenntartja a 2/2014. Polgári jogegységi határozatában foglaltakat, azt továbbra is iránymutatónak tekinti. Az emlékeztetőben – egyebek mellett – rögzítette, hogy az árfolyamkockázat nem terheli a fogyasztót, ha a tájékoztatás megtörténtét és elvárt tartalmát a pénzügyi intézmény sem kockázatafeltáró nyilatkozattal, sem a szerződés világos és érthető rendelkezéseivel, sem pedig szóbeli tájékoztatás megtörténtével és tartalmával nem tudja bizonyítani. A tájékoztatás akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a

fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztő részlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból az is kitűnik, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet.

[22] A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint elsősorban azokból az okiratokból, illetve azok tartalmából kell kiindulni, amelyeket a felperes akár a szerződéskötéskor, akár azt megelőzően maga is aláírt, vagy annak tartalmát igazolhatóan megismerhette.

[23] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a keresettel támadott szerződéses feltételek a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdésében meghatározott követelményeket teljesítik.

[24] A kölcsönszerződés IV.3. pontja az alperes árfolyamkockázat tartalmára vonatkozó, megfelelő tájékoztatását magába foglalja. Abból ugyanis egyértelműen következtethetett a felperes arra, hogy az árfolyamkockázatot kizárólag ő viseli, a kockázat a kölcsönszerződés teljes futamideje alatt bekövetkezhet, az jelentős mértékű lehet, a kockázat mértéke pontosan nem becsülhető. A tájékoztatás arra is kitér, hogy az árfolyam hatására jelentős mértékben megnövekedhet a tőketartozás és a törlesztőrészletek forintban számított összege, illetve az adott, fix törlesztésű kölcsön esetén a futamidő. Külön kitér ez a tájékoztatás arra is, hogy változó kamatozású kölcsön konstrukció során további kockázatot jelentenek a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzüpiaci kamatok változása is. A kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyam változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidejét. Felhívja a figyelmet az adósságterhek kumulatív növekedésének lehetőségére is. Ennek alapján a felperesnek fel kellett tudnia mérni, hogy melyek lehetnek az árfolyamváltozásnak a szerződésben vállalt pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményei. Az adott tájékoztatás alapján a felperes nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamkockázat nem valós, azt sem feltételezhette, hogy a kockázat őt csak korlátozott mértékben terheli, erre utaló tájékoztatás, és egyéb körülmény hiányában. Az árfolyamváltozás majdan bekövetkező mértékének megbecsülésére nem kellett kiterjednie a tájékoztatásnak, abból mindössze azt kellett a fogyasztónak felismernie, hogy az felső határ nélküli lehet, ami az adott megfogalmazásból egyértelműen kitűnik.

[25] A felperes az elsőfokú eljárás során bizonyíthatta volna azt a fellebbezési állítását, hogy az alperes nevében eljáró gépjármű kereskedés olyan tájékoztatást adott, amely

elbagatellizálta az árfolyamváltozásban rejlő kockázatot. A felperes azonban szabályszerű idézés ellenére sem a 2018. február 23. napjára, sem a 2019. szeptember 6. napjára kitűzött tárgyaláson nem jelent meg, így személyes meghallgatására nem kerülhetett sor. A felperes nem tudta tehát alátámasztani fellebbezésében is hivatkozott azon állítását, hogy az alperestől az írásba foglalttól eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatást kapott volna. Az elsőfokú bíróság a bizonyítatlanságot a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján helytállóan értékelte a felperes terhére.

[26] A Fővárosi Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben is, hogy a felperes 2019. május 18-án kelt beadványa nem minősül keresetváltoztatásnak, abban keresete jogi indokait bővítette ki azzal, hogy az árfolyamkülönbözet felperesre terhelését az ÁSZF III.1.3. és III.2.2. pontjában foglaltak alapján is vizsgálni kell. Az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást abban a kérdésben is, hogy az ÁSZF ezen pontjaiban foglaltak alapján sem lehet megállapítani az árfolyam-különbözet felperesre telepítésének érvénytelenségét. Az ÁSZF III.1.3. pontja szerint az ügyleti kamat csak az alapkamatot tartalmazza, a futamidő végén kiterhelésre kerülő változó kamatot nem. A változó kamatrész definíciója szerint, az magába foglalja az irányadó kamatláb változásához kötött kamatrészt, a forint és a kölcsön alapjául szolgáló deviza árfolyamváltozásához kötött kamatrészt, az előző részlet továbbvitt kamatát és a forint kamatot. A változó kamatrész összetevői alapján megállapítható, hogy a változó kamatrész mértékét többek között az árfolyamváltozás befolyásolta, annak mértékét csökkentette, vagy növelte. A változó kamatrész összege az első törlesztési esedékesség esetén - az ÁSZF-ben is rögzítetten - 0 forint. Ezt követően azonban annak mértéke a fentiek figyelembevételére alapján változó, olyan tételektől függ, amelyek változása, illetve a változás mértéke előre nem meghatározható. A változó kamatrész mértékét az árfolyamváltozás hatásai befolyásolták, annak mértékét csökkentették, vagy növelték. A változó kamatrész mozgása nem minősül egyoldalú kamatemelésnek, szerződésmódosításnak.

[27] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bírósággal egyetértve arra a következtetésre jutott, hogy a keresettel támadott szerződéses feltételek a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdésben meghatározott követelményeket teljesítik.

A felperes által aláírt kölcsönszerződés és ÁSZF a deviza alapú hitel igénybevételéből eredő esetleges kockázatokról, az árfolyamkockázat korlátlan, felső határ nélküli, valós tartalmáról a 2/2014. PJE határozatban, illetve az EUB C-51/17. számú ítéletében meghatározott követelményeket kielégítő világos és érthető tájékoztatást adott.

[28] Mivel a felek között létrejött szerződésben az alperes a fent részletezett követelményeknek megfelelő tájékoztatást adott az árfolyamkockázatra és az árfolyamváltozástól is függő változó kamat változásának lehetőségére, a keresettel érintett kikötések tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1) alapján sem állapítható meg. Az árfolyamkockázat korlátlanul felperesre terhelése tisztességtelenségének megállapíthatósága hiányában az alperes megalapozottan terhelte a felperesre a kamat egy részeként is az árfolyam-különbözetet.

[29] A felperes fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az ÁSZF III.1.1. pontja nem felel meg a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdésének. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 247. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú eljárásban keresetet változtatni nem lehet. A felperes az ÁSZF ezen pontját keresettel nem támadta, ezért ezen ÁSZF rendelkezés másodfokú eljárásban történő vizsgálatának nincs helye.

[30] A felperes fellebbezésében alaptalanul hivatkozik arra, hogy az elsőfokú bíróság az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti kötelező tájékoztatást elmulasztotta, illetőleg semmilyen bizonyítási eljárást nem folytatott le, bizonyítási indítványainak mellőzését nem indokolta ítéletében. Az elsőfokú bíróság a 2018. január 3-án tartott tárgyalásról készített jegyzőkönyv szerint az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást is lefolytatta. A felperest, személyes meghallgatására irányuló bizonyítási indítványának eleget téve, többször is megidézte, aki azonban tárgyalásokon szabályszerű idézése ellenére nem jelent meg. Az elsőfokú bíróság felperesi indítványra nyilatkozattételre is felhívta alperest.

[31] Az elsőfokú bíróság az elbírálandó keresetet teljes egészében elbírálta, ennek hiányára hivatkozó felperesi állítás megalapozatlan. A felperes keresetváltoztatásában és azt követően többször is hangsúlyozta, hogy a szerződési kikötéseket (kölcönszerződés I. 5. pontja „devizanem CHF”, IV.3. pontja, ÁSZF III.7.2. pontja) kizárólag árfolyamkockázat címén, az árfolyamkockázat tisztességes jellegét vitatva támadja. Állította, ezen szerződési feltételeket - jogi indokait kiegészítve - az ÁSZF III.1.3. és III.2.2. pontja értelmezésével kell értelmezni. Ezekre nézve az elsőfokú bíróság az ítéletben az indokolási kötelezettségének eleget tett.

[32] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[33] A Fővárosi Ítéltábla az rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5)-(6) bekezdése alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére.

[34] A felperes az rPp. 78. § (1) bekezdése és a perindításkor hatályban volt, ezért a jelen eljárásban még alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles az illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett fellebbezési illeték államnak megfizetésére.

Budapest, 2020. június 2.

dr. Rutkai Éva s.k.

a tanács elnöke

dr. Kolozs Balázs s.k.

dr. Molnár József s.k.

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelél: